Styrelsen for International Rekruttering og Integration

VIDENSBRIEF

Den gode modtagelse af nyankomne flygtninge

Danmark modtager både fordrevne fra Ukraine, spontane asylansøgere og FN-kvoteflygtninge. En målrettet modtagelse i kommunen med særligt fokus på boligplacering, en indledende brug af tolke, helbredsvurdering og støtte via familiekonsulenter er centrale elementer for at understøtte en god integration.

Dette vidensbrief handler om den første tid efter kommunernes modtagelse af nyankomne flygtninge. Foruden de lovgivningsmæssige rammer er vidensbriefet baseret på kvalitative studier, som beskriver den umiddelbare tid efter ankomst til kommunen.

Boligplacering som ramme for integration

Boligplaceringen er et vigtigt udgangspunkt for integrationen, fordi den kan have betydning for den nyankomnes adgang til arbejdsmarked, danskundervisning, institutioner og lokale fællesskaber. En stabil bolig giver samtidig flygtninge mulighed for at etablere et hverdagsliv og skaber tryghed.

Boligplaceringen skaber rammer og muligheder, men integration afhænger også af den indsats, den nyankomne møder, og af mulighederne for at etablere relationer, deltage i arbejds- og samfundsliv mv.

Kommunernes muligheder for at vælge, hvor i kommunen flygtninge boligplaceres, er ofte begrænsede. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, hvordan boligplaceringen kan have indflydelse på hvilke muligheder og udfordringer, placeringen giver, uanset om de bor i centrum eller i udkanten.

Hvis afstande eller begrænset transport er en udfordring, er det en god idé, at kommunen forsøger at tage højde for dette ved at samtænke praktikplads, danskundervisning og øvrige tilbud i arbejdspligten.

Særligt for FN-kvoteflygtninge
FN-kvoteflygtninge har fået opholdstilladelse allerede inden ankomsten til Danmark og modtages derfor direkte i den kommune, de er visiteret til. Kommunen har de samme forpligtelser som overfor flygtninge, som har fået asyl. Dog har målgruppen ofte behov for en mere sammenhængende indsats ved ankomsten, som i mange tilfælde begynder allerede i lufthavnen. Her bliver de typisk modtaget af en tolk sammen med en integrations- eller socialrådgiver, der fungerer som fast kontaktperson i den første tid og følger dem videre til deres kommende bolig.

Tolkning understøtter en tryg modtagelse

Sprogbarrierer kan i den første tid gøre det vanskeligt at forstå information fra myndigheder og sundhedsvæsen og dermed begrænse borgerens brug af egne rettigheder og muligheder. Det er derfor vigtigt, at henvisning til og deltagelse i danskuddannelsen prioriteres højt. Derudover kan professionel tolkning være et vigtigt redskab i den indledende del af kommunens modtagelse. Det gælder især i de første

samtaler og i situationer, hvor der træffes beslutninger eller gives information af væsentlig betydning for borgeren. En eventuel brug af tolkning skal altid bero på en konkret vurdering af, om borgeren og myndigheden kan kommunikere tilstrækkeligt uden tolk.

God kommunikation er en forudsætning for en god modtagelse. Tolkning kan i den første tid være afgørende for, at nyankomne flygtninge forstår deres rettigheder og pligter og deltager aktivt i mødet med myndighederne.

En professionel og kvalificeret tolk kan bidrage til, at kommunikationen bliver præcis og forståelig, og dermed understøtte både retssikkerhed, tillid og adgang til offentlige tilbud. Kontinuitet i brugen af tolk kan desuden skabe større tryghed for den nyankomne. Samtidigt er det vigtigt, at tolken har en tydelig og neutral rolle og ikke bliver en del af borgerens sociale, kulturelle eller familiemæssige relationer.

For kommunen handler god brug af tolk derfor ikke alene om at oversætte ord, men om at sikre, at den nyankomne reelt kan forstå og deltage i mødet med myndighederne. Kommunen bør derfor være opmærksom på, hvornår sproglige barrierer kan have betydning for borgerens retssikkerhed, og have klare procedurer og kompetencer til at vurdere behovet for professionel tolkning. Samtidig er det afgørende, at borgeren lærer dansk så hurtigt som muligt, så kommunikationen kan foregå uden brug af tolk.

Helbredsvurdering som grundlag for integrationsindsatsen

En tidlig helbredsvurdering giver kommunen et bedre grundlag for at identificere nyankomnes fysiske og psykiske helbredsudfordringer samt eventuelle behov for videre udredning eller behandling. Det er vigtigt, at vurderingen omfatter både fysisk og mental sundhed, da nyankomne kan have komplekse helbredsudfordringer som følge af blandt andet krig, flugt og andre belastninger.

Kommunen bør inddrage viden om den nyankomnes helbredsmæssige forhold ved planlægningen af integrationsindsatsen, herunder tilrettelæggelsen af beskæftigelsesrettede tilbud.

Viden om den nyankomnes helbred kan samtidig kvalificere tilrettelæggelsen af en sammenhængende og realistisk integrationsindsats. Tidlig opsporing af eksempelvis traumer og PTSD kan gøre det muligt at reagere på relevante behandlingsbehov og tage hensyn til helbredsmæssige forhold, når borgeren skal i gang med arbejdspligten. Det kan være med til at understøtte den nyankomnes trivsel og deltagelse i uddannelse og beskæftigelse. En systematisk tilgang til at vurdere behovet for helbredsundersøgelser kan desuden bidrage til en mere ensartet praksis.

Folder om helbredsundersøgelser
Find SIRIs folder om helbredsundersøgelser af nyankomne flygtninge på:

Integrationogjob.dk/helbredsundersoegelse

Familiekonsulent som brobygger til det danske samfund

For familier med erfaringer med langvarig flugt, traumer og andre belastninger kan en familieorienteret indsats være et vigtigt supplement til den øvrige integrationsindsats. Familiekonsulenter kan understøtte familiens egne ressourcer, styrke trivsel og fungere som bro til skole, sundhedsvæsen, myndigheder og lokalsamfund. Indsatsen bør tilpasses familiens konkrete behov. Eksisterende forskning peger på positive effekter af familieorienterede indsatser, selv om evidensgrundlaget fortsat er begrænset.

Kommunen bør sikre, at familier med komplekse belastninger tilbydes en koordineret og familieorienteret støtte, når der er behov for det.

Sociale netværk gør forskel

Civilsamfundet er et vigtigt supplement til den kommunale indsats og kan være en vigtig bro til det danske samfund. Gennem personlige relationer og lokale fællesskaber kan frivillige organisationer og foreninger bidrage til at mindske ensomhed, styrke tilhørsforhold og give nyankomne flygtninge praktisk hjælp til at navigere i det danske samfund.

Mentorer og besøgsvenner er eksempler på netværk, som supplerer den kommunale integrations-

indsats og fx tilbyder sprogtræning og lektiehjælp eller hjælper de nyankomne med at forstå det danske samfund og finde vej til arbejdsmarkedet og adgang til offentlige institutioner.

Kommunen bør understøtte nyankomnes adgang til lokale fællesskaber og civilsamfundets tilbud. Det kan styrke tilhørsforholdet og give adgang til relationer og netværk, der understøtter både trivsel og integration.

Digital deltagelse er en vigtig del af integrationen

Nyankomne flygtninge kan have begrænsede digitale kompetencer og dermed have vanskeligt ved at anvende digitale offentlige løsninger, få adgang til information og deltage i samfundslivet. Det er derfor vigtigt, at kommunen er opmærksom på digitale barrierer og understøtter, at nyankomne gradvist opbygger de nødvendige digitale kompetencer.

Hjælp med de praktiske forhold, der er nødvendige for at fungere i hverdagen – fx oprettelse af MitID, sundhedskort og bankforhold. Det kan give den nyankomne en god start i det danske samfund.

Barnets lov § 32
Når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ung persons særlige behov for støtte, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om en eller flere støttende indsatser. Det kan fx være rådgivning og vejledning af forældre, familiebehandling eller praktisk støtte i hjemmet.

Lov om social service § 85
Enkeltpersoner kan i særlige tilfælde tilbydes støtte pga. betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Det juridiske opholdsgrundlag for flygtninge og fordrevne fra Ukraine

Status	Grundlag	Eksempel
Konventionsstatus	§ 7, stk. 1	Individuel risiko for forfølgelse fx pga. race, religion, politisk overbevisning eller seksualitet
Beskyttelsesstatus	§ 7, stk. 2	Risiko for tortur eller dødsstraf ved tilbagevenden til hjemlandet
Midl. beskyttelsesstatus	§ 7, stk. 3	Alvorlig situation med vilkårlig vold
Kvoteflygtning	§ 8	Udvælges efter aftale med FN's Højkommissær for Flygtninge (UNHCR)
Ukraine-særloven	Særloven	Personer fordrevet fra Ukraine

Styrelsen for International Rekruttering og Integration

Integration og Job

Vil du vide mere om modtagelse af flygtninge, integration og beskæftigelse?
Scan QR-koden eller besøg IntegrationogJob.dk